

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Portnøglen

Citation: Andersen, H. C.: "Portnøglen", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. V kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 193. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr05val-shoot-workid87357/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. V kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

[24]

Portnøglen.

[25] Hver Nøgle har sin Historie og der er mange Nøgler: Kammerherrenøgle, Uhrnøgle, Sanct Peters Nøgle; vi kunne fortælle om alle Nøglerne, men nu fortælle vi kun om *Kammerraadens* 3 Portnøgle.

Den var bleven til hos en Kleinsmed, men den kunde godt troe at det var hos en Grovsmed, saaledes tog Manden paa den, hamrede og filede. Den var for stor for Buxelomme, saa maatte den i Frakkelomme. Her laae den lidt i Mørke, men 10 forresten havde den sin bestemte Plads paa Væggen, ved Siden af *Kammerraadens* Silhouet fra Barndomstiden, der saae han ud som en Boile med Kalvekryds.

Men siger, at ethvert Menneske faaer i sin Charakter og Handlemaade Noget af det Himmeltegn, han fødes under, Ty- 15 ren, Jomfruen, Skorpionen, som de kaldes i Almanakken. *Kammerraadinden* nævnede ingen af disse, hun sagde, hendes Mand var født under »Hjulbørens Tegne«, altid maatte han skubbes frem.

Hans Fader skubbede ham ind paa et Contor, hans Moder [26] skubbede ham ind i Ægtestanden, og hans Kone skubbede ham op til *Kammerraad*, men det Sidste sagde hun ikke, hun var en besindig, brav Kone, der taug paa rette Sted, talte og skubbede paa rette Sted.

f Collin 86, f° IV: 127, so n. t. 195, 29 og 202, 4.

k set. IV: 122. 7 bl. koncept, mange overklæbninger.

r Joan Hersholt Collection, MS 7. (Kgl. Bibl. Ms. phot. 106, s^o). 6 bl. renet renskrift, deraf kun det første egenhændigt indtil 106,6 Cancell. Undertitel: En Historie af Hans Christian Andersen.

A NEH 10-72 s. 83-80 (Bibl. 1025).

B EHF 5-74 s. 202-98 m. 2 ill.

1] Titlen er firdobbelt i k: over en oprindelig side; over nogle linier på en overklæbning; alene på en ny overklæbning (såsom to overklæbninger bagved er en digt-koncept); og over den endelige, helsteds overklæbning. Hertil er føjet: NB Ordet Kammer[r]aad og Kammer[r]aadinde spalten (s: spatieret). 21 men] resten af afsnittet findes k, udeladt r.

Nu var han oppe i Aarane, »velproportioneret«, som han selv sagde, en Mand med Læsning, Godmodighed og dertil nøglerklog, Noget vi nærmere skulle forstaae. Altid var han i godt Humør, alle Mennesker holdt han af og gad gjerne tale med. Gik han i Byen, var det svært at faae ham hjem igjen, naar ikke Mutter var med og skubbede ham. Han maatte tale med enhver Bekjendt, han mødte. Han havde mange Bekjendte, og det gik ud over Middagsmaden.

Fra Vinduet passede *Kammerraadinden* paa. »Nu kommer han!« sagde hun til Pigen, »sæt Gryden paa! – Nu staaer han stille og taler med Kn, tag saa Gryden af, ellers bliver Maden kogt for meget! – Nu kommer han da! ja sæt saa Gryden paa igjen!«

Men derfor kom han ikke.

Han kunde staae lige under Husets Vindue og nikke op, men kom saa en Bekjendt forbi, da kunde han ikke lade være, han maatte sige ham et Par Ord; kom da, idet han talte med denne, en anden Bekjendt, saa holdt han den Første ved Knaphullet og tog den Anden i Haanden, mens han raabte paa en Tredie, der vilde forbi.

Det var en Taalmodighedsprøve for *Kammerraadinden*. »*Kammerraad! Kammerraad!*« raabte hun da, »ja den Mand er født under Hjulbørens Tegn, afsted kan han ikke komme, uden han skubbes frem!«

Han holdt meget af at gaae i Boglader, see i Bøger og Blade. Han gav sin Boghandler et lille Honorar for hjemme hos sig at turde læse de nye Bøger, det vil sige, have Lov til at skære Bøgerne op paa langs, men ikke paa tværs, thi da kunne de ikke sælges som nye. Han var en levende Avis i al Skikkelighed, vidste Besked om Forlovelser, Bryllupper og Begravelser, Bogsnak og Bysnak, ja han henkastede hemmelighedsfulde Hentydninger om at vide Besked, hvor Ingen vidste den. Han havde det fra Portnøglen.

Allerede som unge Nygifte bosede *Kammerraadens* i deres egen Gaard, og fra den Tid havde de samme Portnøgle, men ikke da kjendte de dens forunderlige Kræfter, dem lærte de først senere at kjende.

Det var i Kong *Frederik den Sjettes* Tid. *Kjøbenhavn* havde dengang ingen Gas, den havde Tranlygter, den havde intet Tivoli eller Casino, ingen Sporvogne og ingen Jernbaner. Det var Smaat med Fornøielser imod hvad det nu er. Om Søndagen

14 ikke] dog ikke. NB ny Lin. k, dog ikke og ny linie r.

gik man sig en Tour ud af Porten til *Assistents-Kirkegaarden*,
løste Indskrifterne paa Gravene, satte sig i Græsset, spiste af
sin Madkurv og drak sin Snaas til, eller man gik til *Frederiks-*
berg, hvor der foran Slottet var *Regiments-Musik* og mange
5 Mennesker for at see den kongelige Familie roe om i de smaa,
søvre Canaler, hvor den gamle Konge styrede Baaden, han
og Dromningen hilse alle Mennesker, uden Stands-Forskjel.
128] Derud kom velstaaende Familier fra Byen og drak deres Aften-
thee. Varmt Vand kunde de faae i et lille Bondehuus paa Mar-
10 ken udenfor Haven, men de maatte selv bringe Maskine med.
Derud drog *Kammerraadens* en Solskins Søndag-Eftermid-
dag; Tjenestepigen gik foran med Maskine og en Kurv med
Madvarer og »en Sobian af *Spendrups*».
»Tag Portnøglen!« sagde *Kammerraadinden*, »at vi kunne
15 slippe ind i vort Eget, naar vi komme tilbage; Du veed her
lukkes ved Mørkningen og Klokkestrængen er itu fra imorges!
– Vi komme silde hjem! vi skal, efter at have været paa *Frede-*
riksberg ind i *Casotis* Theater paa Vesterbro og see Panto-
mimen: »*Harlekin, Formand for Tærskernes*«; der komme de
20 ned i en Sky; det koster to Mark Personen!«
Og de gik til *Frederiksberg*, hørte Musikken, saae de konge-
lige Baade med vaiende Flag, saae den gamle Konge og de
hvide Svaner. Efter at have drukket en god Thee skyndte de
sig afsted, men kom dog ikke betids i Theatret.
25 Linnedandsen var forbi, Styltedandsen var forbi, og Panto-
mimen begyndt; de kom som altid for silde, og deri var *Kam-*
merraaden Skyld; hvert Øieblik paa Veien standsede han for
at tale med Bekjendte; inde i Theatret fandt han ogsaa gode
Venner, og da Forestillingen var forbi, maatte han og hans
30 Frue nødvendigviis følge med ind til en Familie paa »Broens«,
for at nyde et Glas Punsch, det vilde blive et Ophold, kun paa
ti Minutter, men disse drog rigtignok ud til en heel Time.
129] Der blev talt og talt. Særdels underholdende var en svensk
Baron, eller var det en tysk, det havde *Kammerraaden* ikke
35 nøiagtig beholdt, men derimod den Kunst med Nøglen, han
lærte ham, beholdt han for alle Tider. Det var overordenlig
interessant! han kunde faae Nøglen til at svare paa Alt, hvad
man spurgte den om, selv det Allerhemmeligste.

6 Canaler] heretter kryds i k svarende til det egenhændigt skrevnes ophav i r.
13 Spendrups] her til egenh. fodnote i r: Spendrups Korabrandevin, een i Kjø-
benhavn særdeles anbefalet Brandevin. 24 Theatret, 38 Allerhemmeligste]
heretter NB ny Linie k. ikke ny Linie r. 29 og – 32 Minutter] det som i betegnede
udkast her til findes bagpå den i n. t. 222, 14 nævnte overhæbning.

Kammerraadens Portnøggle egnede sig især dertil, den var tung i Kammen, og den man hænge ned. Grebet af Nøglen lod Baronnen hvile paa sin høire Haands Pegefinger. Løst og let hang den der, hvert Puls slag i Fingerspidzen kunde sætte den i Bevægelse, saa at den dreiede, og skete det ikke, saa forstod 5 Baronnen umærkeligt at lade den dreie sig, som han vilde. Hver Dreining var et Bogstav fra A og saa langt ned i Alphabetet, man vilde. Naar det første Bogstav var fundet, dreiede Nøglen til modsat Side; derpaa søgte man det næste Bogstav, og saaledes fik man hele Ord, hele Sætninger, Svar paa Spørgsmaalet. 10 Løgn var det Hele, men altid en Morskab, det var ogsaa saa temmelig *Kammerraadens* første Tanke, men den holdt han ikke, den gik med ham heelt op i Nøglen.

»Mand! Mand!« raabte *Kammerraadinden*. »Vesterport lukkes Klokkeren Tolv! vi komme ikke ind, vi have kun et Kvarteer 15 at skynde os i.«

De maatte skynde sig; flere Personer, der vilde ind i Byen, kom dem snart forbi. Endelig nærmede de sig det yderste Vagthuus, da slog Klokkeren Tolv, Porten smaldede i; en heel Deel Mennesker stode tukkede ude og mellem disse *Kammerraadens* [30] med Pige, Maskine og tom Madkurv. Nogle stode der i stor Forskrækkelse, Andre i Ærgrelse; hver tog det paa sin Maade. Hvad var der at gjøre.

Heldigvis var i den sidste Tid taget den Bestemmelse, at een af Byens Porte, Nørreport, blev ikke laaset af, der kunde 25 Fodgængere slippe igjennem Vagthuset ind i Byen.

Veien var ikke saa kort endda, men Veiret smukt, Himlen klar med Stjerner og Stjernesked, Frøerne qvækkede i Grøft og i Kær. Selskabet selv begyndte at synge, den ene Vise efter den anden, men *Kammerraaden* sang ikke, saae heller ikke 30 efter Stjernerne, ja ikke engang efter sine egne Been, han faldt saa lang han var lige ved Grøftbekanten, man kunde troe han havde drukket for meget, men det var ikke Pønschen, det var Nøglen, der var gaaet ham i Hovedet og dreiede der.

Endelig naaede de Nørrebroes Vagthuus, slap over Broen og 35 ind i Staden.

»Nu er jeg glad igjen!« sagde *Kammerraadinden*. »Her er vor Port!«

3 Pegefinger] Pegefinger og paa *Kammerraadens* høiere Haands Pegefinger kr. ff. 189, 20. 20 stode] stode nu her kr. 21 taget den Bestemmelse] indført en haldig/ny Foranstaltning k/r. 35 Nørrebroes] kr. egenh. r. i. Nørre-ports r.

»Men hvor er Portnøglen!« sagde *Kammerraaden*. Den var ikke i Baglommen, heller ikke i Sidelommen.

»Du Forbarmende!« raabte *Kammerraadinden*. »Har Du ikke Nøglen! Den har Du tabt ved de Nøgglekonster med Baronen. Hvor komme vi nu ind! Klokkestrøngen ved Du er itu fra imorges, Vægteren har ikke Nøgle til Huset. Vi ere jo i Fortvivlelse!«

Tjenestepigen begyndte at hyle, *Kammerraaden* var den Eneste, der viste Fatning.

[31] »Vi maae saae en Rude ind til Spekhøkeren!« sagde han, »faae ham op og saa slippe ind.«

Han slog een Rude, han slog to, »Petersen!« raabte han og stak Paraplyskaffet ind af Ruderne; da skreg høit derinde Kjeldermændens Datter. Kjeldermænden slog Boutiksdøren op med Raabet »Vægter!« og før han ret fik seet *Kammerraad-Familien*, kjendte den og lukket den ind, pib Vægteren og i næste Gade svarede en anden Vægter og pib. Folk kom frem i Vinduerne. »Hvor er Ilden? Hvor er Spectakel!« spurgte de, og spurgte endnu, da *Kammerraaden* allerede var i sin Stue, tog Frakken af og – i den laas Portnøglen, – ikke i Lommen, men i Foderet; der var den sluppen ned gjennem et Hul, som ikke skulde være i Lommen.

Fra den Aften fik Portnøglen en særegen stor Betydning, ikke blot naar man gik ud om Aftener, men naar man sad hjemme og *Kammerraaden* viste sin Kløgt og lod Nøglen give Svar paa Spørgsmaal.

Han tænkte sig det rimeligste Svar og saa lod han Nøglen give det, tilsidst troede han selv derpaa; men det gjorde ikke Apothekeren, en ung Mand i nær Slægt med *Kammerraadinden*.

[30] Den Apotheker var et godt Hoved, et kritisk Hoved, han havde allerede fra Skolefrem leveret Kritiker over Bøger og Theater, men uden Navns Nævnelser, det gjør saa meget. Han var hvad man kalder Skjønnaand, men troede aldeles ikke paa Aander, mindst paa Nøggle-Aander.

[32] »Jo jeg troer, jeg troer,« sagde han, »velsignede Hr. *Kammerraad*, jeg troer paa Portnøglen og alle Nøggle-Aander, saa fast som jeg troer paa den nye Videnskab, som begynder at kjendes: Borddansen og Aanderne i gamle og nye Møbler. Har De hørt derom? Jeg har hørt! Jeg har tvivlet, De ved jeg er en Tvivler, men jeg er bleven omvendt ved at læse i et ganske troværdigt udenlandsk Blad en forfærdelig Historie. *Kammerraad!* vil De

tænke Dem, ja jeg giver Historien som jeg har den. To kloge Børn havde seet Forældrene vække Aanden i et stort Spisebord. De Smaa vare alene og vilde nu forsøge paa samme Maade at gnide Liv i en gammel Commodé. Livet kom der, Aanden vaagnede, men den taalte ikke Børne-Commando; den reiste sig, 5 det knagede i Commoden, den skød Skufferne ud og lagde med sine Commodé-Been Børnene hver i sin Skuffe, og saa løb Commoden med dem ud af den aabne Dør, ned ad Trappen og ud paa Gaden, hen til Canalen, hvor den styrtede sig ud og druknede begge Børnene. De smaa Liig kom i christen Jord, men 10 Commoden blev bragt paa Raadstuen, dømt for Barnemord og levende brændt paa Torvet. Jeg har læst det!« sagde Apothekeren, »læst det i et udenlandsk Blad, det er ikke Noget jeg selv har fundet paa. Det er Nøglen tage mig sandt! nu bandede jeg en hvi Ed!« 15

Kammerraaden fandt, at en saadant Tale var for grov en Spøg, de To kunde aldrig tale om Nøglen. Apothekeren var nøgledum.

Kammerraaden skred frem i Nøggle-Kundskab; Nøglen var hans Morskab og Klogskab. 20

En Aften, *Kammerraaden* var ved at gaae i Seng, han stod halv afklædt, da bankede det paa Døren ud til Gangen. Det var Kjeldermænden, som kom saa seent; han var ogsaa halv afklædt, men han havde, sagde han, faaet pludselig en Tanke, som han var bange for, at han ikke kunde holde paa Natten 25 over.

»Det er min Datter, *Lotte-Lene*, jeg maa tale om. Hun er en kjen Fige, hun er confirmeret, nu vilde jeg gjerne see hende godt anbragt!«

»Jeg er endnu ikke Enkemand!« sagde *Kammerraaden* og 30 smaaloe, »og jeg har ingen Søn, jeg kan byde hende!«

»De forstaaer mig nok, *Kammerraad!*« sagde Kjeldermænden. »Spille Claveer kan hun, synge kan hun; det maa kunne høres her op i Huset. De veed ikke Alt, hvad det Figebarn kan litte paa, hun kan tale og gaas efter alle Mennesker. Hun er 35 skabt for Komodien, og det er en god Vei for nette Piger af god Fnmilhe, de kunne gifte sig et Grevskab til, dog derom er ikke Tanko hos mig eller *Lotte-Lene*. Synge kan hun, Claveer kan hun! saa gik jeg forleden med hende op paa Sangskolen. Hun sang; men hun har ikke, hvad jeg kalder Øl-Bas hos 40 Fruentimmer, ikke Canarifugl-Skrig op i de høieste Toner, som man nu forlanger af Sangerinderne, og saa raadede man hende aldeles fra den Vei. Naa, tænkte jeg, kan hun ikke blive Sanger-

inde, saa kan hun altid blive Skuespillerinde, der hører da kun Mæle til. I Døg talte jeg derom til Instructeuren, som de kalde ham. »Har hun Læsning?« spurgte han; »nei,« sagde jeg, [34] »aldeles ingen!« - »Læsning er nødvendig for en Kunstner-
5 inde!« sagde han; den kan hun faae endnu, meente jeg, og saa gik jeg hjem. Hun kan gaae ind i et Leie-Bibliothek og læse hvad der er, tænkte jeg. Men saa sidder jeg nu i Aften og klæder mig af, og da falder det mig ind: hvorfor læse Bøger, naar man kan faae dem at laane. *Kammerraaden* har fuldt op
10 af Bøger, lad hende læse dem; der er Læsning nok, og den kan hun have frit!«

»*Lotte-Lene* er en rar Pige!« sagde *Kammerraaden*, »en
kjen Pige! Bøger skal hun faae til Læsning. Men har hun
dette, som man kalder Fut i Aanden, det Geniale, Geniet? Og
15 har hun, hvad her er ligesaa vigtigt, har hun Lykke med sig?«

»Hun har vundet to Gange i Værelse-Lotteriet,« sagde *Kjelder-
manden*, »een Gang vandt hun et Klædeskab, og een Gang
sex Par Lagener, det kalder jeg Lykke og den har hun!«

»Jeg vil spørge Nøglen!« sagde *Kammerraaden*.
20 Og han stillede Nøglen paa sin høire Pegefinger og paa
Kjeldermandens høire Pegefinger, lod Nøglen dreie sig og give
Bogstav paa Bogstav.

Nøglen sagde: »Seier og Lykke!« og saa var *Lotte-Lenes*
Fremtid bestemt.

25 *Kammerraaden* gav hende strax to Bøger til Læsning: »*Dy-
væke*« og *Knigges* »Omgang med Mennesker.«

Fra den Aften begyndte et Slags nærmere Bekjendtskab mel-
lem *Lotte-Lene* og *Kammerraadens*. Hun kom derop i Familien,
[35] og *Kammerraaden* fandt, at hun var en forstandig Pige, hun
30 troede paa ham og Nøglen. *Kammerraadinden* saae i den Fri-
modighed, hvormed hun hvert Øieblik viste sin store Uviden-
hed, noget Barnligt, Uskyldigt. Ægteparret hver paa sin Viis
syntes om hende og hun om dem.

»Der lugter saa yndigt deroppe!« sagde *Lotte-Lene*.
35 Der var Lugt, en Duft, en Æbleduft paa Gangen, hvor *Kam-
merraadinden* havde henlagt en heel Tønde »Graastener«-Æb-
ler. Der var ogsaa en Røgelse-Duft af Roser og Lavendler gjen-
nem alle Stuer.

»Det giver noget Fiint!« sagde *Lotte-Lene*. Hendes Øine
40 frydedes dernæst ved de mange smukke Blomster, *Kammerraad-*

25 Dyvæke] her til egenh. fodnote i r: En gammel dansk Tragødie, af de meget
sædvanlige.

inden her altid havde; ja midt om Vinteren blomstrede her Sireen og Kirsebærgreen. De afskaarne bladløse Grene bleve satte i Vand, og i den varme Stue bare de snart Blomst og Blad.

»Man skulde troe at Livet var borte i de nøgne Grene, men saa dog, hvor det staaer op fra de Døde.«⁵

»Det er aldrig før faldet mig ind!« sagde *Lotte-Lene*. »Naturen er dog yndig!«

Og *Kammerraaden* lod hende see sin »Nøglebog«, hvori stod opskrevet mærkelige Ting, Nøglen havde sagt; selv om en halv Æblekage, der var forsvundet fra Skabet, netop den Aften :¹⁰ Tjenestepigen havde sin Kjæreste i Besøg.

Og *Kammerraaden* spurgte sin Nøgle : »Hvem har spist Æblekagen, Katten eller Kjæresten?« og Portnøglen svarede : »Kjæresten!« *Kammerraaden* troede det allerede før han spurgte, [36] og Tjenestepigen tilstod : den forbandede Nøgle vidste jo Alt.¹⁵

»Ja er det ikke mærkeligt!« sagde *Kammerraaden*. »Den Nøgle, den Nøgle! og om *Lotte-Lene* har den sagt : »Seier og Lykke!« – Det skal vi nu see! – Jeg svarer for det.«

»Det er yndigt!« sagde *Lotte-Lene*.

Kammerraadens Frue var ikke saa tillidsfuld, men hun sagde²⁰ ikke sin Tvivl naar Manden hørte paa det, men betroede senere *Lotte-Lene*, at *Kammerraaden*, da han var et ungt Menneske, havde været aldeles forfalden til Theatret. Havde Nogen den Gang skubbet til ham, da var han bestemt traadt op som Skuespiller, men Familien skubbede fra. Paa Scenen vilde han, og²⁵ for at komme der skrev han en Komedie.

»Det er en stor Hemmelighed, jeg betroer Dem, lille *Lotte-Lene*. Komedien var ikke daarlige, den blev antagen paa det Kongelige og peben ud, saa at man aldrig siden har hørt om den, og det er jeg glad ved. Jeg er hans Kone og kjender ham.³⁰ Nu vil De gaas samme Vei; – jeg ønsker Dem alt Godt, men jeg troer ikke det gaaer, jeg troer ikke paa Portnøglen!«

Lotte-Lene troede paa den, og i den Tro mødtes hun med *Kammerraaden*.

Deres Hjerter forstode hinanden i al Tugt og Ære.³⁵

Pigsbarnet havde isvrigt flere Dygtigheder, som *Kammerraadinden* satte Priis paa. *Lotte-Lene* forstod at lave Stivelse af Kartoffler, sye Silkehandsker af gamle Silkestrømper, overtrække sine Silke-Dandseskoe, uagtet hun havde Raad til at kjøbe alt sit Tøj nyt. Hun havde hvad Spekhøkeren sagde : [37] Skillingen i Bordskuffen og Obligationer i Pengeskabet. Det var

⁵ bare] satte kr, egentl. v. i. sik r. 22 6a . . . Menneske] som purung kr.

egenlig en Kone for Apothekeren, tænkte *Kammerraadinden*, men hun sagde det ikke, og lod heller ikke Nøglen sige det. Apothekeren skulde snart sætte sig ned, have eget Apothek og det i en af de nærmeste, største Provindsbyer.

5 *Lotte-Lene* læste stadigt »*Dyveke*« og *Knigges* »Omgang med Mennesker.« Hun beholdt de to Bøger i to Aar, men saa kunde hun ogsaa den ene udenad, *Dyveke*, alle Rollerne, men hun vilde kun optræde i den ene, *Dyvekes*, og ikke optræde i Ho-

vedstaden, hvor der er saa megen Misundelse, og hvor de ikke vilde have hende. Hun vilde begynde sin Kunstnerbane, som *Kammerraaden* kaldte det, i en af Landets større Provindsbyer.

Nu traf det sig ganske forunderligt, at det netop var samme-

steds, hvor den unge Apotheker havde sat sig ned som Byens yngste, om ikke eneste Apotheker.

15 Den store, forventningsfulde Aften kom, *Lotte-Lene* skulde optræde, viude Seier og Lykke, som Nøglen havde sagt. *Kammerraaden* var der ikke, han læse til Sengs og *Kammerraadinden* pleiede ham; han skulde have varme Servietter og Camillethee: Servietterne om Livet og Theen i Livet.

20 Ægteparret overværede ikke »*Dyveke-Forestillingen*«, men Apothekeren var der og skrev Brev herom til sin Slægning, *Kammerraadinden*.

»*Dyveke-Kraven* var det bedste!« skrev han. »Havde *Kammerraadens* *Portnøgle* været i min Lomme, jeg havde taget den frem og pebet i den, det fortjente hun og det fortjente Nøglen, der saa skammeligt har løst hende paa: »Seier og Lykke!«

Kammerraaden læste Brevet. Det hele var Ondskab, sagde han, Nøglehad, der gik ud over den uskyldige Pige.

30 Og saasnart han reiste sig fra Sengen og var Menneske igjen, sendte han en lille men giftspydig Skrivelse til Apothekeren, der igjen svarede, som om han slet ikke havde forstaaet Andet end Spøg og godt Humeur i den hele Epistel.

Han takkede for dette som for hvert fremtidigt, velvilligt Bidrag til Kundgjørelsen om Nøglens uforlignelige Værd og Betydning; dernæst betroede han *Kammerraaden*, at han, udenfor sin Apotheker-Virksomhed, skrev paa en stor Nøgle-Roman, i hvilken alle de handlende Personer vare Nøgler, ene og alene Nøgler; »*Portnøglen*« var naturligviis Hovedpersonen, og *Kam-*

23 *Dyveke-Kraven*] her til egenh. *Jednote* i r: *Dyveke* fremstilles altid med en hækkelset, stiv Krave der ofter hende fører Navnet: *Dyveke-Krave*. 27 *Lykke*], *Jednote* + mgt. A.

merraaens Portnøgle var ham Forbilledet, begavet med Seer-
blik og Spaadoms Evne; om den maatte alle de andre Nøgler
dreie sig: den gamle Kammerharre-Nøgle, der kjendte Hoffets
Glands og Festligheder; Uhrnøglen, lille, fin og fornem, til fire
Skilling hos Isenkammeren; Nøglen til Kirkestolen, den reg- 5
ner sig med til Geistligheden og har, ved at sidde en Nat over
i Nøglehul i Kirken, seet Aander; Spisekammer-, Brændekam-
mer- og Viinkjelder-Nøglen, alle træde op, neie sig og dreie sig
om Portnøglen. Solstraalerne lyse den op til Sølv, Vinden, Ver-
dens-Aanden, farer ind i den saa det fløiter. Den er Nøglen 10
for alle Nøgler, den var *Kammerraaens* Portnøgle, nu er den [39]
Himmelportens Nøgle, den er *Pave-Nøgle*, den er *ufeilbarlig!*
»Ondskab!» sagde *Kammerraaen*. »Pyramidal Ondskab!»
Han og Apothekeren saae aldrig oftere hinanden. — Jo, ved
Kammerraaens Begravelse. 15

Hun døde først.

Der var Sorg og Savn i Huset. Selv de afskaarne Kirsebær-
grenene, som havde sat friske Skud og Blomster, sørgede og vis-
nede hen; de stode glemte, Lun pleiede dem ikke.

Kammerraaen og *Apothekeren* gik bag efter hendes Kiste, 20
Side om Side, som de to nærmeste Slægtninge, her var ikke
Tid eller Stemning til at mundhugges.

Lotte-Lene bandt Sørgeflor om *Kammerraaens* Hat. Hun
var der i Huset, forlængst vendt tilbage, uden Seier og Lykke
paa Konstens Bane. Men den kunde komme, *Lotte-Lene* havde 25
en Fremtid. Nøglen havde sagt det, og *Kammerraaen* havde
sagt det.

Hun kom op til ham. De talte om den Afdøde og de græd,
Lotte-Lene var blød, de talte om Konsten og *Lotte-Lene* var 30
stærk.

»Theaterlivet er yndigt!» sagde hun, »men der er saa meget
Vrøvl og Misundelse! jeg gaaer heller min egen Vej. Først
mig selv, saa Konsten!»

Kniggs havde talt sandt i sit Capitel om Skuespillere, det
indsaae hun, Nøglen havde ikke talt sandt, men derom talte 35
hun ikke til *Kammerraaen*; hun holdt af ham.

Portnøglen var igvrigt under hele Sørgeaaret hans Trøst og [40]
Opmuntring. Han gav den Spørgsmaal, og den gav ham Svar.
Og da Aaret var omme og han og *Lotte-Lene* en stemningsfuld
Aften sad sammen, spurgte han Nøglen: 40

⁴ Glands] de første linier af den betides omskrivning i k, der begynder med
dette ord, findes også på samenes bagside. ⁵ lyse] lysner k, lysne r.

